

**НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE**

**ЗАКОНОДАВНО – ПРАВНО ОДЈЕЉЕЊЕ
ОДСЈЕК ЗА РАД СА ПОСЛАНИЦИМА**

Број: 02/4.02-98/17

Датум: 19. јануара 2017. године

**КОМПАРАТИВНО ИСТРАЖИВАЊЕ О СУКОБУ ИНТЕРЕСА У ОРГАНИМА ВЛАСТИ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У ОДНОСУ НА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ, РЕПУБЛИКУ ХРВАТСКУ И
ЦРНУ ГОРУ**

**ИСТРАЖИВАЊЕ ПРИПРЕМИЛА:
Драгана Гогоћ**

Истраживање не одражава званичан став Народне скупштине Републике Српске.

САДРЖАЈ

1. УВОД	3
2. РЕПУБЛИКА СРПСКА	4
3. РЕПУБЛИКА СРБИЈА	6
4. РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА	10
5. ЦРНА ГОРА	12
6. ЗАКЉУЧАК	15
7. ИЗВОРИ ПОДАТАКА	16

УВОД

Компаративно истраживање о сукобу интереса у органима власти Републике Српске у односу на Републику Србију, Републику Хрватску и Црну Гору засновано је на анализи законских рјешења датих у одредбама о спречавању сукоба интереса, у случају Републике Српске и Републике Хрватске, те одредбама о Агенцији за борбу против корупције у Републици Србији и одредбама о Агенцији за спречавање корупције у Црној Гори.

За више информација о Комисији за утврђивање сукоба интереса у органима власти Републике Српске, Агенцији за борбу против корупције Републике Србије, Комисије за одлучивање о сукобу интереса Републике Хрватске и Агенцији за спречавање корупције Црне Горе, дате су адресе интернет страница у попису Извора података.

РЕПУБЛИКА СРПСКА

Законом о спречавању сукоба интереса у органима власти Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске, број 73/08 и 52/14) уређују се обавезе изабраних представника, носилаца извршних функција и савјетника у органима власти Републике Српске и јединица локалне самоуправе у обављању јавне функције, а у циљу спречавања сукоба интереса.

Закон дефинише сукоб интереса наводећи да постоји у ситуацијама у којима изабрани представник, носилац извршне функције или савјетник има приватни интерес који је такав да може утицати, или изгледа да може утицати, на непристрасно и објективно вршење његове дужности. Приватни интерес изабраног представника, носиоца извршне функције или савјетника укључује било коју предност за њега или његову породицу и друга лица или организације са којима је он имао или има пословне, политичке и друге везе.

У складу са принципима дјеловања изабрани представници, носиоци извршних функција и савјетници у обављању јавне функције дужни су да се понашају савјесно и одговорно, законито, непристрасно и часно, поштујући принцип одговорности, поштења, савјесности, отворености и вјеродостојности, придржавајући се етике позива и функције коју обављају. Такође, не смију свој приватни интерес стављати изнад јавног интереса, нити смију користити јавну функцију за личну добит или добит лица које је са њима повезано и не смију бити ни у каквом односу зависности према лицима која би могла утицати на њихову објективност. Лично су одговорни за своје дјеловање у обављању функција на које су изабрани/ именовани и политички су одговорни грађанима који су их изабрали или органима власти који су их именовали, те у том смислу морају дјеловати у интересу грађана.

Изабраним представницима сматрају се народни посланици у Народној скупштини Републике Српске, делегати у Вијећу народа Републике Српске и одборници у скупштинама јединица локалне самоуправе.

Носиоцима извршних функција сматрају се: предсједник и потпредсједник Републике, чланови Владе Републике Српске (у даљем тескту: Влада), генерални секретар предсједника Републике, генерални секретар Народне скупштине Републике Српске, генерални секретар Вијећа народа Републике Српске, генерални секретар Владе, градоначелници и замјеници градоначелника, начелници општина и замјеници начелника општина.

Савјетницима се сматрају савјетници изабраних представника и носилаца извршних функција, и то: предсједника и потпредсједника Републике, предсједника и потпредсједника Народне скупштине Републике Српске, предсједника и потпредсједника Вијећа народа Републике Српске, чланова Владе и градоначелника и начелника општине.

Чланом уже породице сматрају се брачни или ванбрачни друг изабраног представника, носиоца извршне функције и савјетника, дијете, усвојилац, усвојеник и дијете брачног друга (пасторак/ пасторка).

Изабрани представници, носиоци извршних функција и савјетници не могу, у вријеме док врше јавну функцију и три мјесеца након престанка јавне функције, бити чланови надзорног одбора или директори јавних предузећа, што се односи и на

чланове породице изабраних представника, носилаца извршних функција и савјетника. У вези са јединицама локалне самоуправе, претходно се односи само на јавна предузећа које је основала јединица локалне самоуправе у којој изабрани представник, носилац извршне функције или савјетник врши функцију.

Изабрани представници, носиоци извршних функција и савјетници не могу, у вријеме док врше јавну функцију и три мјесеца након престанка јавне функције, бити чланови управних и надзорних одбора или директори привредних друштава у које су улагали капитал у периоду од четири године прије преузимања јавне функције које врше или која послује са органом власти Републике или јединице локалне самоуправе у вријеме док изабрани представници, носиоци извршних функција или савјетници врше јавне функције и ако је вриједност уговора или посла већа од тридесет хиљада конвертибилних марака. Изабрани представници и носиоци извршних функција не могу гласати по било којем питању које се непосредно тиче привредног друштва у којем он, или члан његове породице, има финансијски интерес и дужан је, када се нађе у таквим ситуацијама, уздржати се од гласања, те на сједници објаснити разлоге због којих се уздржао од гласања.

Изабрани представници, носиоци извршних функција и савјетници не могу закључивати уговоре о пружању личних услуга са јавним предузећима и привредним друштвима које закључује уговоре или на други начин послује са органом власти Републике или јединице локалне самоуправе, и односи се само на јавно предузеће које је основала јединица локалне самоуправе у којој изабрани званичник врши функцију одборника. Забрана пружања личних услуга у вези са привредним друштвом примјењује се само на привредна друштва која су закључила уговор или послују са органом власти Републике или јединице локалне самоуправе истовремено док изабрани представник, носилац извршне функције или савјетник врши јавну функцију и када вриједност уговора или посла прелази тридесет хиљада конвертибилних марака.

Забрана у односу на удружења и фондације прописује да изабрани представници, носиоци извршних функција и савјетници не могу бити чланови органа, предсједници или директори удружења или фондација која се финансирају из буџета Републике или јединице локалне самоуправе у укупном годишњем износу већем од стотину хиљада конвертибилних марака.

Забрањене активности, такође, су: примити или захтијевати поклон или обећање поклона или друге вриједности ради обављања јавне функције; примити додатну накнаду за извршавање послова у дјелокругу јавних функција; тражити, прихватити или примити вриједност или услугу ради гласања о било којем питању или утицати на одлуку неког органа или лица; обећати запослење или неко друго право у замјену за поклон или обећање поклона; привилеговати лица ради страначког или другог опредјељења или због поријекла, личних или породичних веза; одбити увид у своје финансијско стање на захтјев надлежног органа; утицати на добијање послова или наруџби од органа власти у циљу стицања материјалне или нематеријалне користи за себе или другога; користити повлашћене информације о раду органа власти ради личне користи или користи других лица и на други начин користити свој положај, како би утицали на одлуке законодавне, извршне или судске власти, те тако постигли личну корист или корист других лица, неку повластицу или право, закључили правни посао или на други начин интересно поговодили себи или

другом лицу. Ипак, поклони у вриједности до 300 КМ могу се задржати и није потребно пријавити их.

Орган за споровођење Закона и поступка за утврђивање сукоба интереса спроводи Комисија за утврђивање сукоба интереса (у даљем тексту: Комисија) као независан орган, коју образује Народна скупштина Републике Српске на период од четири године, уз могућност поновног избора. Комисија има предсједника и шест чланова, који су стручним, радним и моралним квалитетима доказали своју непристрасност и савјесност, од којих најмање један члан мора бити дипломирани правник са положеним правосудним испитом. Комисија дјелује како би осигурала одговорност и вјеродостојност изабраних представника, носилаца извршних функција и савјетника водећи рачуна о заштити интегритета функције, а не лица које врши ту функцију; доноси упутства, правилнике и правила, те прописује обрасце и организацију регистра ради примјене Закона; доноси одлуке о томе да ли неко дјеловање или пропуст дјеловања представља кршење Закона; подноси извјештај о раду Народној скупштини Републике Српске и јавности најмање једном годишње и подноси извјештај надлежном тужилаштву о сваком случају кршења Закона које може имати обиљежје кривичног дјела. Поступак за утврђивање постојања сукоба интереса покреће Комисија по властитој иницијативи или на иницијативу неког физичког или правног лица коју оцијени основаном. Затим се прибављају докази и утврђују чињенице непосредно или путем надлежног органа. Органи власти на свим нивоима су обавезни да Комисији пруже правну и друге облике помоћи. На захтјев органа, организације или заинтересованог лица, Комисија ће дати своје мишљење о постојању сукоба интереса прописаног Законом.

Против првостепеног мишљења Комисије, жалба се може поднијети Комисији за жалбе, која има предсједника и четири члана и коју, такође, именује Народна скупштина на период од четири године.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Сукоб интереса у органима власти у Републици Србији уређен је Законом о Агенцији за борбу против корупције ("Службени гласник Републике Србије" бр. 97/08, 53/10, 66/11-УС, 67/13-УС и 8/15-У). Законом се уређују оснивање, правни положај, надлежност, организација и начин рада Агенције за борбу против корупције (у даљем тексту: Агенција), правила у вези са спречавањем сукоба интереса при вршењу јавних функција и пријављивањем имовине лица која врше јавне функције, поступак и одлучивање у случају повреде овог закона, увођење планова интегритета, као и друга питања од значаја за рад Агенције. Поједини изрази имају следеће значење: „корупција“ је однос који се заснива злоупотребом службеног, односно друштвеног положаја или утицаја, у јавном или приватном сектору, у циљу стицања личне користи или користи за другог; „функционер“ је свако изабрано, постављено или именовано лице у органе Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и органе јавних предузећа и привредних друштава, установа и других организација чији је оснивач, односно члан Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе и друго лице које бира Народна скупштина;

„јавна функција“ је функција у органима Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, органима јавних предузећа и привредних друштава, установа и других организација, чији је оснивач, односно члан Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, као и функција других лица које бира Народна скупштина, а подразумијева овлашћења руковођења, одлучивања, односно доношења општих или појединачних аката; „повезано лице“ је супружник или ванбрачни партнер функционера, крвни сродник функционера у правој линији, односно у побочној линији закључно са другим степеном сродства, усвојитељ или усвојеник функционера, као и свако друго правно или физичко лице које се према другим основама и околностима може оправдано сматрати интересно повезаним са функционером; „приватни интерес“ је било каква корист или погодност за функционера или повезано лице; „сукоб интереса“ је ситуација у којој функционер има приватни интерес који утиче, може да утиче или изгледа као да утиче на поступање функционера у вршењу јавне функције односно службене дужности, на начин који угрожава јавни интерес; „поклон“ је новац, ствар, право и услуга извршена без одговарајуће накнаде и свака друга корист која је дата функционеру или повезаном лицу у вези с вршењем јавне функције; „протоколарни поклон“ је поклон који функционер прими од стране државе, њеног органа или организације, међународне организације или страног правног лица, који је примљен приликом службене посјете или у другим сличним приликама.

Агенција је самосталан и независан државни орган и има својство правног лица. За свој рад је одговорна Народној скупштини. Агенција надзире спровођење Националне стратегије за борбу против корупције, Акционог плана за примјену Стратегије и секторских акционих планова; покреће поступак и изриче мјере због повреде Закона; рјешава о сукобу интереса и обавља друге послове одређене законом. Органи Агенције су Одбор и директор. Одбор има девет чланова које бира Народна скупштина на приједлог Административног одбора Народне скупштине, предсједника Републике, Владе, Врховног касационог суда, државне ревизорске институције, заштитника грађана и повјереника за информације од јавног значаја путем заједничког договора, Социјално-економског савјета, Адвокатске коморе Србије, удружења новинара у Републици Србији путем заједничког договора. Одбор Агенције бира и разрјешава директора Агенције, одлучује по жалбама на одлуке директора којима се изричу мјере у складу са законом, усваја годишњи извјештај о раду Агенције који подноси Народној скупштини. Мандат члана Одбора траје четири године и за члана може да буде изабрано лице које испуњава услове за рад у државним органима, има завршен факултет, најмање девет година радног искуства и није осуђено за кривично дјело које га чини недостојним за вршење функције члана Одбора Агенције.

Функционер је дужан да јавну функцију врши тако да јавни интерес не подреди приватном; дужан је да се придржава прописа који уређују његова права и обавезе и да ствара и одржава повјерење грађана у савјесно и одговорно вршење јавне функције; да избјегава стварање односа зависности према лицу које би могло да утиче на његову непристрасност у вршењу јавне функције, а у случају да не може да избјегне такав однос или такав однос већ постоји, да учини све што је потребно

ради заштите јавног интереса. Функционер не смије да користи јавну функцију за стицање било какве користи или погодности за себе или повезано лице. Може да врши само једну јавну функцију, осим ако је законом и другим прописом обавезан да врши више јавних функција. Изузетно, функционер може да врши другу јавну функцију, на основу сагласности Агенције. Функционер изабран на јавну функцију непосредно од грађана може, без сагласности Агенције, да врши више јавних функција на које се бира непосредно од грађана, осим у случајевима неспојивости утврђених Уставом. Функционер који је изабран, постављен или именован на другу јавну функцију и који намјерава да више функција врши истовремено, дужан је да у року од три дана од дана избора, постављења или именовања затражи сагласност Агенције. Уз захтјев, функционер доставља и прибављено позитивно мишљење органа који га је изабрао, поставио или именовао на јавну функцију, а функционер који је изабран на јавну функцију непосредно од грађана доставља позитивно мишљење надлежног радног тијела органа у коме је функционер. Рок Агенције да одлучи по потпуном и уредном захтјеву је 15 дана од пријема захтјева. Функционеру који је изабран, постављен или именован на другу функцију супротно одредбама Закона, каснија функција престаје по сили закона. За поједине категорије функционера директор Агенције може општим актом да утврди друге јавне функције које функционери могу да обављају без сагласности Агенције.

Функционер не може да обавља други посао или дјелатност за вријеме вршења јавне функције која захтијева рад са пуним радним временом или стални рад. Изузетно, може да се бави научноистраживачким радом, наставном, културно-умјетничком, хуманитарном и спортском дјелатношћу, без сагласности Агенције, ако тиме не угрожава непристрасно вршење и углед јавне функције. Приходе од ових послова, односно дјелатности, функционер је дужан да пријави Агенцији. Функционер који у тренутку ступања на јавну функцију обавља други посао или дјелатност, дужан је да у року од 15 дана од дана ступања на јавну функцију обавијести Агенцију о обављању тог посла или дјелатности. Уколико функционер не поступи у року, Агенција спроводи поступак за утврђивање повреде закона. Функционер је дужан да приликом ступања на дужност и током вршења јавне функције, у року од осам дана, писмено обавијести непосредно претпостављеног и Агенцију о сумњи у постојање сукоба интереса или о сукобу интереса који он или са њим повезано лице има. Функционер чија јавна функција захтијева рад са пуним радним временом или стални рад за вријеме вршења јавне функције не може да оснује привредно друштво, односно јавну службу нити да започне обављање самосталне делатности у смислу закона којим се уређује предузетништво. Такође, не може да врши функцију управљања, надзора или заступања приватног капитала у привредном друштву, приватној установи или другом приватном правном лицу.

Агенција може да припреми или да учествује у припремама програма обуке против корупције у државним органима и организацијама, територијалној аутономији и локалној аутономији, јавним службама и другим правним лицима; може да учествује у програмима обуке о борби против корупције у средствима јавног информисања и приватном сектору; прима представке правних и физичких лица, а

поступа и по анонимним представкама на које је дужна да одговори подносиоцу о исходу поступка по представи. Агенција организује и истраживања о стању корупције и борби против корупције, прати и анализира статистичке податке, обавља и друге анализе и истраживања и предлаже измјене начина вођења статистичких података од значаја за праћење стања корупције. У сарадњи са надлежним државним органима прати и у случају потребе учествује у координацији међународне сарадње у борби против корупције коју воде државни органи и организације, органи територијалне аутономије и локалне самоуправе. Надлежни државни органи дужни су да обавијесте Агенцију о свим пословима међународне сарадње у борби против корупције.

Агенција води сљедеће евиденције: регистар функционера; регистар имовине; листу правних лица у којем је функционер власник више од 20% удјела или акција; каталог поклона; завршних рачуна политичких странака, односно политичких субјеката са извјештајима у складу са законом којим се уређује финансирање политичких странака, односно политичких субјеката са извјештајима у складу са законом којим се уређује финансирање политичких странака, односно политичких субјеката.

План интегритета садржи мјере правне и практичне природе којима се спречавају и отклањају могућности за настанак и развој корупције, а нарочито: оцјену изложености институције корупцији; податке о лицу одговорном за план интегритета; опис процеса рада, начина одлучивања и утврђивање послова који су нарочито подложни корупцији, као и послова или дјелатности, односно функције коју функционер не може да обавља за вријеме вршења јавне функције и начин њихове контроле; превентивне мјере за смањење корупције. План доноси државни органи и организације, органи територијалне аутономије и локалне самоуправе, јавне службе и јавна предузећа, а Агенција израђује и објављује процјене интегритета, односно смјернице и спровођење плана интегритета са роковима.

У обављању послова из свог дјелокруга Агенција сарађује са научним организацијама, средствима јавног информисања и удружењима, а сарадња се односи и на заједничке активности у спровођењу Стратегије, Акционог плана и секторских акционих планова, програма обуке, анализирању стања корупције, спровођењу медијских кампања и других активности од значаја за превентивну борбу против корупције.

РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Закон о спречавању сукоба интереса ("Народне новине", број: 26/11, 12/12, 124/12, 48/13, 57/15) уређује спречавање сукоба између приватног и јавног интереса у обављању јавних дужности. Сукоб интереса је ситуација у којој су приватни интереси функционера у супротности с јавним интересом или приватни интерес утиче или може утицати на непристрасност функционера у обављању јавне дужности. У обављању јавне дужности, функционери не смију свој приватни интерес стављати испред јавног интереса.

Функционери су: председник Републике, председник и потпредседници Хрватског сабора; посланици у Хрватском сабору; председник и чланови Владе Републике Хрватске; председник, замјеник председника и судије Уставног суда Републике Хрватске; замјеници министара; шеф канцеларије председника Владе; шефови државних канцеларија; директор полиције; директор Пореске и Царинске управе; главни инспектор Државног инспектората; главни државни ревизор и његови замјеници; гувернер, замјеник гувернера и вицегувернери Хрватске народне банке, те остали носиоци функција наведени у чл. 3. Закона.

Функционери у обављању јавних дужности морају поступати часно, поштено, савјесно, одговорно и непристрасно, чувајући властиту вјеродостојност и достајанство дужности коју обавља, као и повјерење грађана. Сродничка лица су брачни или ванбрачни друг функционера, његови сродници у првој линији сродности, усвојитељ и усвојеник, сродници у побочној линији до другог кољена и сродници по тазбини до првог степена, те остале особе које се према другим основама и околностима оправдано могу сматрати интересно повезаним са функционером. У случају да постоји сумња да ли је неко понашање у складу са начелима јавних дужности, функционери морају затражити мишљење Комисије за одлучивање о сукобу интереса. Након избора или именовања на јавну дужност функционер је дужан средити своје приватне послове како би се спријечио предвидљив сукоб интереса, а ако се такав сукоб појави, дужан је разријешити га тако да заштити јавни интерес. У случају сумње о могућем сукобу интереса, дужан је учинити све што је потребно да одвоји приватни од јавног интереса.

Функционерима је забрањено примити или захтијевати корист или обећање користи ради обављања дужности; остварити или добити право у случају да се крши начело једнакости пред законом; злоупотријебити посебна права функционера која произилазе или су потребна за обављање дужности; примити додатну накнаду за послове обављања јавних дужности; тражити, прихватити или примити вриједност или услугу ради гласања о било којој ствари, или утицати на одлуку неког тијела или особе ради личног напредовања или напредовања повезане особе; обећавати запослење или неко друго право у замјену за поклон или обећање поклона; утицати на добијање послова или јавних набавки; користити повлашћене информације о дјеловању државних тијела ради личног напредовања или напредовања повезане особе; на који други начин користити положај функционера утицањем на одлуку

законодавне, извршне или судске власти како би постигли лично напредовање или напредовање повезане особе, неку повластицу или право, склопили правни посао или на други начин интересно користили себи или другој повезаној особи.

За вријеме обављања јавне дужности функционер не смије обављати другу јавну дужност, осим ако је законом другачије прописано. Функционери који професионално обављају јавну дужност за вријеме њеног обављања не могу уз накнаду или ради остваривања прихода обављати друге послове у смислу редовног сталног занимања, осим ако Комисија, на претходни захтјев функционера, утврди да ти послови не утичу на законито обављање јавне функције. Претходно одобрење Комисије није потребно за обављање научне, истраживачке, образовне, спортске, културне, умјетничке и самосталне пољопривредне дјелатности, за стицање прихода по основу ауторских, патентних и сличних права интелектуалног и индустријског власништва, те за стицање прихода и накнада по основу учешћа у међународним пројектима које финансира Европска унија, страна држава и међународна организација и удружење, али су дужни Комисији пријавити приходе. Функционер, такође, не може бити члан управних тијела и надзорних одбора трговачких друштава, управних савјета установа, односно надзорних одбора изван буџетских фондова, нити обављати послове управљања у пословним субјектима. Изузетно, могу бити чланови у највише два управна савјета установа, односно надзорног одбора који су од посебног државног интереса, али немају право на накнаду, осим права на накнаду путних и других оправданих трошкова.

Комисија за одлучивање о сукобу интереса се оснива ради спровођења закона, стално је, независно и самостално државно тијело и састоји се од предсједника и четири члана, са мандатом од пет година, уз могућност бирања на исту функцију највише два пута. Предсједника и чланове Комисије бира Хрватски сабор тајним гласањем, на основу листе кандидата Одбора за избор, именовање и управне послове Сабора путем јавног конкурса.

Комисија може покренути поступак из своје надлежности на основу своје одлуке, поводом вјеродостојне, основане и неанонимне пријаве или у случајевима када располаже сазнањима о могућем сукобу интереса функционера. О покретању или непокретању поступка, Комисија доноси писану одлуку и дужно је обавијестити подносиоца пријаве о својој одлуци. Уколико је поступак покренут, Комисија је дужно обавијестити функционера да је поступак покренут и тражити његово изјашњење о наводима пријаве које је функционер дужан доставити Комисији 15 дана од пријема захтјева. Поступак се обавезно покреће и на лични захтјев функционера. Против одлука Комисије може се покренути управни спор.

ЦРНА ГОРА

Закон о спречавању корупције ("Службени лист Црне Горе", број 53/2014) ступио је на снагу 2014. године, а примјењује се од 1.1.2016. године. Законом се прописују мјере за спречавање сукоба јавног и приватног интереса, уређују ограничења у вршењу јавних функција, подношење извјештаја о приходима и имовини јавног функционера, заштита лица која пријављују угрожавање јавног интереса које упућује на постојање корупције, као и друга питања од значаја за превенцију и спречавање корупције. Корупција је свака злоупотреба службеног, пословног, односно друштвеног положаја или утицаја у циљу стицања личне користи или користи за другог.

Јавни функционер је изабрано, именовано или постављено лице у државном органу, органу државне управе, правосудном органу, органу локалне самоуправе, независном тијелу, регулаторном тијелу, јавној установи, јавном предузећу или другом привредом друштву, односно правном лицу које врши јавна овлашћења, односно дјелатности од јавног интереса или је у државном власништву, као и лице на чији избор, именовање или постављење орган власти даје сагласност, без обзира на сталност функције и надокнаду.

Послове спречавања сукоба јавног и приватног интереса, ограничења у вршењу јавних функција, провјере извјештаја о приходима и имовини јавног функционера, поступања по пријавама звиждача, заштите звиждача, као и друге послове у складу са законом, врши Агенција за спречавање корупције, као самостално и независно тијело, коју оснива Скупштина Црне Горе, у складу са законом.

Звиждач је физичко и правно лице које подноси пријаву о угрожавању јавног интереса које упућује на постојање корупције. Рад Агенције је јаван.

Јавни функционер је дужан да своју функцију врши на начин да јавни интерес не подреди приватном, као и да не изазове сукоб интереса у вршењу јавне функције. Сукоб интереса у вршењу јавне функције постоји кад приватни интерес јавног функционера утиче или може утицати на непристрасност јавног функционера у вршењу јавне функције. Постојање сукоба интереса утврђује и мјере за спречавање сукоба интереса предузима Агенција, и оне су обавезујуће за функционера.

Јавни функционер може да се бави научном, наставном, културном, умјетничком и спортском дјелатношћу и да стиче приходе од ауторских, патентних и сличних права интелектуалне и индустријске својине, ако законом није другачије прописано. Чланство јавног функционера који је именован или биран у стална или повремена радна тијела које образује орган власти не сматра се вршењем двије или више јавних функција у смислу закона, осим оних који доносе одлуке или учествују у доношењу одлука. Јавни функционер је обавезан да тачне и потпуне податке о приходима које стекне вршењем дјелатности, односно послова пријави Агенцији. У случају чланства у више радних тијела, јавни функционер може у истом мјесецу остварити приходе у само једном радном тијелу. Лице које је власник, односно оснивач привредног друштва, установе или другог правног лица дужно је да, у року од 30 дана од дана избора, постављења или именовања на јавну функцију, пренесе своја управљачка права у тим субјектима на друго правно или физичко лице, како би

их то лице у своје име, а за рачун јавног функционера вршило до престанка његове јавне функције. У случају кад је у привредном друштву или другом субјекту образован орган управљања у којем јавни функционер, као члан тог органа, врши своја управљачка права, преношење управљачких права подразумијева обавезу јавног функционера да поднесе оставку на чланство у органу управљања, у складу са законом. Јавни функционер не може бити предсједник, овлашћени заступник или члан органа управљања или надзорног органа, нити извршни директор или члан менаџмента у привредном друштву, јавном предузећу, јавној установи или другог правног лица. Јавни функционер који обавља послове у државној управи и органима локалне управе не може обављати функцију посланика и одборника. Јавни функционер може бити предсједник или члан органа управљања и надзорног органа научних, наставних, културних, умјетничких, хуманитарних, спортских удружења ако посебним прописом није другачије одређено. По основу чланства у органима управљања или надзорним органима, јавни функционер не може остварити приход или другу накнаду. Јавни функционер не може да закључи уговор о пружању услуга јавном предузећу, органу власти или привредном друштву које је у уговорном односу, односно врши послове за орган власти у којем јавни функционер врши функцију, осим ако је вриједност тих уговора мања од 1.000 еура на годишњем нивоу. Такође, не смије закључивати уговор о спонзорству, нити примати донације у своје или у име органа власти у којем врши јавну функцију. Јавни функционер у вези са вршењем јавних функција не смије примати новац, хартије од вриједности или драгоцјени метал, без обзира на њихову вриједност, као ни поклоне, сем протоколарних и пригодних, о чему се води евиденција.

Поступак за утврђивање повреде одредаба закона које се односе на спречавање сукоба интереса у вршењу јавних функција, ограничења у вршењу јавних функција, поклоне, спонзорства и донације и извјештаје о приходима и имовини јавних функционера покреће Агенција за спречавање корупције на захтјев органа власти у којем јавни функционер врши или је вршио јавну функцију, а може покренути и Агенција по службеној дужности. Поступак се спроводи примјеном одредаба којим се уређује управни поступак, уколико законом није другачије прописано. Агенција штити звиждача који има оправдане разлоге да сумња у угрожавање јавног интереса који упућује на постојање корупције и који ту сумњу пријави у доброј намјери. Орган власти, привредно друштво, друго правно лице, односно подузетник може наградити звиждача који је подношењем пријаве допринио спречавању угрожавања јавног интереса које упућује на корупцију.

На основу процјене подложности одређених радних мјеста и радних процеса за настанак и развој корупције и других облика пристрасног поступања јавних функционера и запослених у органу власти, орган власти доноси план интегритета који садржи мјере којима се спречавају и отклањају могућности за настанак и развој корупције и обезбјеђује повјерење грађана у њихов рад. Интегритет представља законито, независно, непристрасно, одговорно и транспарентно вршење послова којим јавни функционери и други запослени у органу власти чувају свој углед и углед органа власти, обезбјеђују повјерење грађана у вршењу јавних функција и рад органа власти и отклањају сумњу у могућност настанка и развоја корупције.

Агенција за спречавање корупције има својство правног лица, а органи Агенције су Савјет Агенције и директор. Чланове Савјета бира Скупштина на

приједлог радног тијела надлежног за послове антикорупције и на основу јавног конкурса. Чланови Савјета бирају се на период од четири године и могу бити бирани највише два пута. Савјет доноси посебан етички кодекс запослених у Агенцији и подноси Скупштини годишњи извјештај о раду Агенције, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину, али може поднијети и посебне извјештаје о стању у областима из надлежности Агенције. Агенција води евиденцију поклона, регистар спонзорства и донација, регистар прихода и имовине јавних функционера, али и друге евиденције које се односе на одлуке Агенције.

Агенција о свом раду обавјештава јавност путем саопштења, објављивањем својих одлука на својој интернет страници или на други начин и дужна је да приликом рада и обавјештавања јавности обезбиједи заштиту тајних података и података о личности.

ЗАКЉУЧАК

Сукоб интереса и спречавање сукоба интереса дефинисани су законом у Републици Српској и Републици Хрватској. Република Србија има Закон о Агенцији за борбу против корупције, а Црна Гора Закон о спречавању корупције, у оквиру којих су садржане одредбе о спречавању сукоба интереса, односно корупције при вршењу јавних функција.

Носиоци јавних функција у све четири земље су углавном исти, с тим да се у Закону Републике Хрватске најдетаљније наводи ко су функционери.

Као разлику у односу на друге земље, Закон Црне Горе дефинише звиждача као физичко и правно лице које подноси пријаву о угрожавању јавног интереса које упућује на постојање корупције. У складу са тим, Закон одређује и начин заштите тих лица.

ИЗВОРИ ПОДАТАКА:

1. Закон о спречавању сукоба интереса у органима власти Републике Српске, "Службени гласник Републике Српске, број 73/08 и 52/14;
2. Закон о Агенцији за борбу против корупције, "Службени гласник Републике Србије" број 97/08, 53/10, 66/11-УС, 67/13-УС и 8/15-У;
3. Закон о спречавању сукоба интереса, уреднички пречишћени текст, "Народне новине", број: 26/11, 12/12, 124/12, 48/13, 57/15;
4. Закон о спречавању корупције, "Службени лист Црне Горе", број 53/2014;
5. Комисија за спречавање сукоба интереса у органима власти Републике Српске, <https://www.sukobinteresa-rs.org>;
6. Агенција за борбу против корупције Републике Србије, <https://www.acas.rs>;
7. Агенција за одлучивање о сукобу интереса Републике Хрватске, <https://www.sukobinteresa.hr>;
8. Агенција за спречавање корупције Црне Горе, <https://www.antikorupcija.me>.